

10 december 2024

Verslag van inloopbijeenkomst voor omgeving over renovatie Paleis van Justitie op 13 november 2024

Organisatie: Rijksvastgoedbedrijf (RVB)

Contactpersoon: Jasmijn Koelega, omgevingsmanager RVB,
postbus.rvb.beatrixkwartier@rijksoverheid.nl

Aanwezig: ca. 40 buurtbewoners, projectleider en stedenbouwkundige vanuit gemeente Den Haag, deel van het Programmteam van de renovatie (RVB en gebruikers van het Paleis van Justitie), adviseurs van het consortium van architecten en ingenieurs die het ontwerp uitwerken.

Samenvatting van de avond

In De Plint, een ruimte voor samenwerking tussen overheden en de samenleving, waren informatiepanelen opgehangen over de renovatie van het Paleis van Justitie. Geïnteresseerde buurtbewoners konden binnenlopen tussen 18.30-20.30 uur om zo meer te weten komen over de renovatie en in gesprek te gaan over de inhoud, proces, planning van het project. De aanwezigen waren inwoners uit een gebied van ca. 250m rondom het Paleis van Justitie, allen uitgenodigd per brief.

Informatie over de plannen voor de renovatie van het Paleis van Justitie is sinds 2023 te vinden op de website projecten.rijksvastgoedbedrijf.nl, bij Beatrixkwartier (of scan de QR code onderaan). In december 2023 zijn circa 3000 adressen rondom het Pwj per brief geïnformeerd over de projecten en de projectwebsite.

De reacties op het getoonde voorlopig ontwerp van het gebouw en de openbare ruimte eromheen waren overwegend positief. Wel heeft men veel vragen gesteld en zorgen geuit over de uitvoering, zoals: Hoe lang gaat het duren? Hoeveel overlast gaat de renovatie geven voor het verkeer in de wijk? Ook werden zorgen geuit over overlast van geluid, trillingen, stof en busjes van bouwvakkers in de woonwijk. Men begrijpt de grote complexiteit en lastige opgave die dit is, met name door het feit dat het Paleis van Justitie in gebruik blijft tijdens de renovatie. De logistiek rondom het Paleis van Justitie was ook een aandachtspunt in relatie tot de plannen van de gemeente Den Haag voor de herinrichting van de Theresiastraat.

Er was speciale aandacht voor het toelichten van de BOPA (Buitenplanse Omgevingsplan Activiteit) aanvraag die het Rijksvastgoedbedrijf begin 2025 zal indienen bij de gemeente Den Haag, om een vergunning aan te vragen voor een aantal minimale afwijkingen van het omgevingsplan Bezuidenhout qua bouwhoogte, bouwvlak en functie aanduiding.

De op de bijeenkomst getoonde informatiepanelen worden met dit verslag gedeeld op de projectwebsite van het Rijksvastgoedbedrijf.

Opgehaalde reacties en aandachtspunten per onderwerp

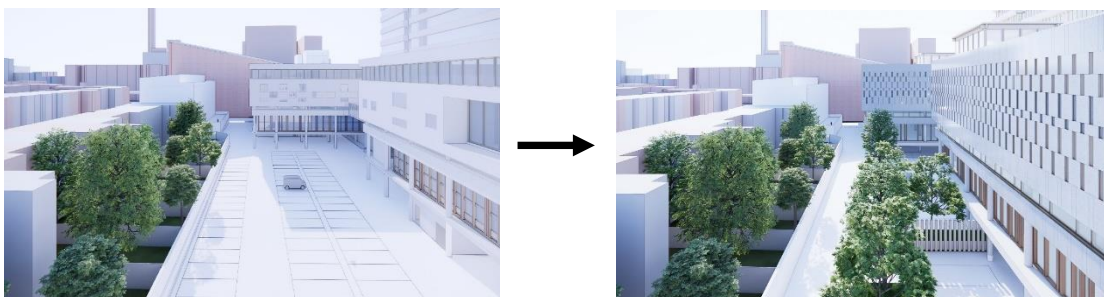
Architectuur en duurzaamheid

- Over het algemeen reageerden de buurtbewoners positief op het ontwerp en zijn ze geïnteresseerd in de duurzaamheid en technische innovaties.
- Buurtbewoners reageerden positief op het gesprek met de architecten van het gebouw. 'Het wordt mooi' en 'Gezaghebbend, ja dat vind ik wel gelukt'.

- Men is positief over het feit dat het renovatie is en geen nieuwbouw en er is enthousiasme over de hoge duurzaamheidsambitie van het project 'Mooie foto van het oorspronkelijke gebouw, mooi dat je daar weer meer naar terug gaat met het nieuwe ontwerp'.
- Wat betreft de gevels vindt men het een goed idee om de gevels van de gebouwen schoon te maken. Sommigen wisten niet dat de gevels van natuursteen zijn en zijn hierdoor positief verrast. 'Je ziet goed dat ze echt vies zijn geworden, fijn dat het weer als nieuw wordt'.
- Over het verplaatsen van een plek voor horeca en detailhandel naar de hoek van de P2 toren is men begripvol 'Prima als er iets eerder op de Theresiastraat dan ook iets zit'. Wel vragen een aantal mensen zich af wat er dan gebeurt met de huidige broodjeszaak en wordt als advies gegeven aan het Rijksvastgoedbedrijf om met hem mee te denken over een nieuwe locatie voor zijn zaak.
- De openheid en hoogte van de dubbelhoge plinten langs de Theresiastraat (ca. 8 meter) en het teruggeven van ruimte aan de stoep aan de Theresiastraat vallen in de smaak.
- De reacties op het afvlakken van de P2 toren zijn overwegend positief, al geven een aantal mensen aan hier nu al wel aan gewend te zijn. Er wordt door een buurtbewoner de vraag gesteld of er op het nieuwe platte dak dan geen zonnepanelen kunnen worden gelegd voor de buurtbewoners. Dit is al eens onderzocht en op rijkskantoren niet mogelijk.
- Opmerking: Bij het ontwerp worden geen beelden getoond van de zijde van de Adelheidstraat van het gebouw, mensen geven (terecht) aan deze te missen. In de klankbordgroep met directe burens uit de Adelheidstraat is deze zijde uitgebreid aan bod geweest, die hadden we hier ook op kunnen laten zien. Er is toegezegd om een aantal beelden van deze zijde toe te voegen aan dit verslag (zie figuur 1 en 2). Op deze beelden is te zien dat het gebouw op het parkeerterrein een stramien wordt uitgebreid en dat er meer bomen worden toegevoegd voor een groener uitzicht vanaf de bewoners van de Adelheidstraat.

Figuur 1: Uitzicht op het parkeerterrein PvJ vanaf het appartementencomplex aan de Adelheidstraat. Links de bestaande situatie, rechts de toekomstige situatie.

Figuur 2: Uitzicht op het parkeerterrein PvJ vanaf het appartementencomplex aan de Theresiastraat. Links de bestaande situatie, rechts de toekomstige situatie.

Bezonning en windklimaat (bouwfysica)

- Tijdens deze bijeenkomst was de adviseur bouwfysica aanwezig om uitleg te geven over het onderzoek naar bezonning en windklimaat en bijbehorende wetgeving en normering, zoals de Haagse bezonningsnorm.
- Wat betreft het windklimaat in de huidige en toekomstige situatie: hierin is geen significant verschil te merken, het windklimaat rondom het PvJ verslechtert niet. Een buurtbewoonster heeft haar vraagtekens bij het model, want 'het waait daar nu vaak ook al hard'.
- Wat betreft de bezonning zijn de effecten van de voorgestelde aanpassingen aan het PvJ op de omliggende woningen over zijn algemeen minimaal.
- Voor 5 studentenwoningen aan de Theresiastraat (sinds januari 2025 eigendom van Duwo) vindt er een overschrijding plaats van de bezonningsnorm, 3 studentenwoningen krijgen meer zon in de toekomstige situatie. Het gesprek met Duwo wordt hierover apart gevoerd.
- Bij de bewoners van de Adelheidstraat leven wel zorgen over de bezonning, deze zorgen zijn bij ons bekend. Met de klankbordgroep met directe burens is de bezonning al meerdere malen besproken (zie voor meer informatie de verslagen van de klankbordgroep bijeenkomsten op de projectwebsite).

Voorlopig ontwerp voorplein

Het voorplein van het Paleis van Justitie is grotendeels in eigendom van de gemeente Den Haag. Voor het gebied rondom CS Oost heeft de gemeente een Ontwikkelvisie opgesteld in 2024 en wordt er in 2025 gewerkt aan een buitenruimteplan. In overleg met de gemeente, werkt het Rijksvastgoedbedrijf het ontwerp uit voor het gehele voorplein, zodat deze openbare ruimte straks zowel aansluit bij de Ontwikkelvisie voor dit gebied, maar ook de veiligheidsmaatregelen die nodig zijn voor het Paleis van Justitie goed ingepast zijn. Tijdens deze bijeenkomst is o.a. door middel van onderstaande vragen het gesprek aangegaan met de aanwezigen over de inrichting van het voorplein.

Vind u groen belangrijk? Waar zou er ruimte moeten komen voor groen? Zou u dit plein graag gebruiken om op te verblijven? Waar op het plein? Heeft u ideeën over het gebruik van het plein? Ziet u een meerwaarde in toevoegen van kunst op het plein? Waar moeten de looproutes over het plein komen? Ziet u meerwaarde voor toevoeging van waterelement? Heeft u nog een ander idee?

Er zijn veel geeltjes geplakt op de plankaart van het ontwerp en de landschapsarchitect van het ontwerp is de hele avond druk in gesprek geweest. De reacties op het ontwerp van het voorplein zijn overwegend positief. Mensen waarderen de vergroening van deze stenige voorplein: 'Groen is belangrijk, tussen en ook op de gebouwen', 'Zoveel mogelijk groen!'. Ze attenderen ons op het belang van goede verlichting op het voorplein (meer licht dan nu) en plekken om even te kunnen zitten. De looproutes ziet men het liefst schuin lopen, zo direct mogelijk tussen het Centraal Station en het Beatrixkwartier. In deze context wordt ook de overkluizing van de Utrechtsebaan genoemd, men is benieuwd naar de voortgang hiervan. Eén buurtbewoner ziet de toekomstige overkluizing graag als een 'plek om te verblijven' en het voorplein van het PvJ als een 'plek van ontmoeten en reflectie'. Over een waterelement op het voorplein zijn de meningen verdeeld: 'Waterelement heeft een toegevoegde waarde', maar ook 'Liever geen water vanwege veiligheid en dat het snel vies wordt'. Kunst op het voorplein wordt meerdere malen genoemd als idee, de meeste mensen zien hier de meerwaarde wel van in en opperen 'Een kunstwerk hangend tussen twee gebouwen' en 'Kunst in de vorm van seizoensuitingen zoals een kerstboom'.

Aandachtspunt dat wordt meegegeven is het onderhoud van het plein: ‘Hoe zorg je ervoor en organiseer je dit zo (ook met de gemeente) dat het plein ook mooi een aangenaam blijft?’ Het feit dat er al vooroverleggen plaatsvinden met de verschillende mensen van de gemeente stelt men op prijs.

Logistiek en parkeren

- De logistieke stromen en het verkeer rondom het PvJ zijn voor de buurtbewoners een belangrijk aandachtspunt. ‘Kun je die ontsluitingen niet makkelijker maken?’
- Suggestie die wordt gedaan, is om de vrachtwagens er aan de kant van de Juliana van Stolberglaan uit te laten rijden, of op dezelfde plek als de gehechte busjes aan de Theresiastraat (in plaats van nu in de Adelheidstraat). Aan de Juliana van Stolbergkant is niet mogelijk vanwege de beperkte doorrijdhoogte van het bestaande gebouw. Wel wordt de logistieke afwikkeling van verkeersstromen van en naar het PvJ nog nader onderzocht.
- Meerdere mensen waarschuwen voor spookrijders op de Adelheidstraat in de huidige situatie (vanaf de Juliana van Stolberglaan).
- Meerdere mensen uiten zorgen over de hoge parkeerdruk op de Adelheidstraat en pleiten voor het invoeren van betaald parkeren (voor de hele dag) in de Adelheidstraat.
- Vanuit de bewoners aan de Adelheidstraat worden nog een aantal dingen meegegeven:
 - o Bij voorkeur de afvalverwerking (perscontainer) niet zo dicht bij de achterkant van de huizen van de Adelheidstraat, want deze maakt nu soms lawaai.
 - o Bij voorkeur de logistiek en expeditie niet via de Adelheidstraat entree laten rijden.
- Het onderzoek naar de afwikkeling van de logistieke stromen rondom PvJ in de toekomstige situatie loopt nog op dit moment en zal naar verwachting zomer 2025 zijn afgerond.

Herinrichting Theresiastraat in relatie tot bouwverkeer PvJ

Vanuit de buurtbewoners wordt verwezen naar de ambities die de gemeente Den Haag in de Ontwikkelvisie Den Haag Centraal heeft opgenomen om de Theresiastraat opnieuw in te richten en hier vanaf de Prins Clauslaan gezien een eenrichtingsweg van te maken. De buurtbewoners zijn hier blij mee, en roepen ons op om hierover met de gemeente en met elkaar in gesprek te gaan en blijven. Zodat de uitvoering van de renovatie van PvJ en de herinrichting van de Theresiastraat goed op elkaar worden afgestemd, want ‘we zijn hier al 6 jaar mee bezig en willen graag dat het gaat gebeuren’. Tijdens deze bijeenkomst ontstond een gesprek tussen de buurtbewoners, de gemeente Den Haag en het Rijksvastgoedbedrijf. Er werd door de buurtbewoners geopperd om uit te zoeken of de herinrichting van de Theresiastraat gefaseerd uitgevoerd kan worden, te beginnen bij het laatste gedeelte, zodat het bouwverkeer van het PvJ nog de ruimte krijgt om in twee richtingen over de Theresiastraat te rijden en er zo min mogelijk nieuwe bestrating beschadigd, maar er tegelijkertijd al wel begonnen kan worden met het herinrichten van de Theresiastraat. De gemeente en het RVB gaan hierover verder in gesprek.

Uitvoering en overlast

- De grootste zorgen bij buurtbewoners zijn er over de periode tijdens de uitvoering. Men vreest voor overlast van geluid, trillingen, stof en verkeersoverlast.
- Bewoners uit de Adelheidstraat geven aan veel overlast te hebben ervaren van stof en trillingen bij de sloop van het Koninklijk Conservatorium en nu de bouw van het ANWB hoofdkantoor (op de hoek van de A12 en Juliana van Stolberglaan).
- Men maakt zich zorgen dat ze straks van 7.00-22.00 uur in de herrie zitten. Anderen hebben juist angst voor een situatie waarin straks alle geluidproducerende werkzaamheden in de avonden zullen worden uitgevoerd (als de kinderen moeten slapen), doordat het Paleis van

Justitie in gebruik blijft. Iedereen erkent dat het enorm complex gaat zijn om zo'n renovatie uit te voeren terwijl het gebouw in gebruik blijft.

- Een idee dat wordt geopperd is of er geen 'helikopters gebruikt kunnen worden om de torenkranen straks op te bouwen, dit scheelt groot bouwverkeer'.
- Er wordt dringend verzocht om tijdens de uitvoering van de renovatie van PvJ te zorgen dat niet alle busjes van de werklui in de straten rondom het PvJ staan. Op dit moment gebeurt dit al als gevolg van andere projecten in de buurt. Hier ervaren de buurtbewoners hinder van.

Fasering en planning renovatie PvJ

- Mensen vinden het vooral allemaal erg lang duren, waardoor dingen nog wat slecht voor te stellen zijn.
- Dat er een gefaseerde uitvoering nodig is, doordat het PvJ in gebruik blijft, dat snappen de meeste mensen.

Er wordt wel de vraag gesteld of er echt geen andere tijdelijke of definitieve locatie beschikbaar is in Den Haag voor het Paleis van Justitie. Er is door het Rijksvastgoedbedrijf zowel onderzoek gedaan naar een tijdelijke locatie als naar een definitieve locatie elders. In Den Haag en omgeving zijn geen tijdelijke locaties te vinden. Voor de kantoren zou dat misschien nog wel kunnen, maar voor de meer dan 50 rechtszalen en het cellencomplex is geen tijdelijke oplossing te vinden. Er is daarnaast ook meerdere malen en in diverse fasen van het ontwerpproces gekeken of nieuwbouw elders tot de mogelijkheden zou behoren. Ook hiervoor was geen geschikte locatie te vinden.

Vervolgproces

- Het Voorlopig Ontwerp is afgerond. Naar verwachting ronden de ontwerpers in de zomer van 2025 het Definitief Ontwerp af. Daarna wordt (in 2026) een Technisch Ontwerp gemaakt en een eerste aanbesteding gedaan voor een aannemer die voorbereidende werkzaamheden uitvoert. In 2027 wordt de tweede aanbesteding gedaan met als doel om een geschikte partij te vinden die de renovatie kan uitvoeren.
- Begin 2025 wordt er een BOPA vergunningsaanvraag gedaan bij de gemeente Den Haag voor de afwijkingen op het huidige omgevingsplan Bezuidenhout. De planning is om na de zomer van 2025 de bouwvergunning aan te vragen bij de gemeente Den Haag.
- Voor directe burens van het Paleis van Justitie (Adelheidstraat en Theresiastraat) die grenzen aan het PvJ is er begin 2024 een klankbordgroep voor directe burens opgestart. Deze groep van 10 burens (omwonenden en ondernemers) wordt nauw betrokken bij de voortgang van het ontwerp en project. Zo'n 4x per jaar (voor iedere stuurgroep waar besluiten worden genomen) wordt de klankbordgroep bijgepraat en worden hun belangen opgehaald. Deze worden dan meegegeven aan de stuurgroep, zodat ze kunnen worden afgewogen. De verslagen van de bijeenkomsten met de klankbordgroep directe burens zijn te vinden op de projectwebsite (zie QR code).
- Tijdens de bijeenkomst werd door een aantal bewoners van de overkant van de Adelheidstraat gevraagd of zij ook bij de klankbordgroep kunnen aansluiten. Dit idee is besproken met de klankbordgroep directe burens en er wordt nu nagedacht om de klankbordgroep voor burens in het vervolg uit te bereiden met mensen uit een breder gebied rondom het PvJ. Dit past bij de fase van het project, omdat het in het vervolg met name over de uitvoeringscondities zal gaan en hier een bredere groep burens belang bij heeft. Over de uitbereiding van de klankbordgroep zal per brief gecommuniceerd worden.

Op de hoogte blijven?

- Wilt u op de hoogte blijven van de ontwikkelingen rondom de renovatie van het Paleis van Justitie? Opgeven voor de nieuwsbrief kan door een account te maken op de website: [Overzicht - RVB in het Beatrixkwartier - Rijksvastgoedbedrijf community](#) (of via QR-code). Op deze site vindt u informatie over de verschillende projecten waar het Rijksvastgoedbedrijf aan werkt in het Beatrixkwartier.
- U kunt ook persoonlijk contact opnemen met de Omgevingsmanager Beatrixkwartier via postbus.rvb.beatrixkwartier@rijksoverheid.nl. Voor brede bijeenkomsten wordt u altijd per brief uitgenodigd.

